

AXELLEDSBESVÄR I PRIMÄRVÅRD

Traumatisk debut

Falltrauma

Fall mot axel eller att man tar emot sig med armen i fallet.

Lokalisation av smärta/värk

- 1. Inne i axeln, rörelseinskränkning på grund av smärta →**
Misstänkt fraktur humerus eller glenoid (ledskål)
- 2. Lateral axeln/proximalt, överarmen (+ -) nedsatt rörelseomfång →**
Misstänkt rotatorokuffruptur/distorsion
- 3. Ovansidan av axeln/AC-leden →**
Misstänkt AC-ledsluxation/distorsion eller klavikelfraktur
 - **1, 2, 3** → uteslut fraktur med slätröntgen
 - **2** → se vårdprogram [Axelledens sjukdomar](#)
 - **3** → röntgen ua eller visar luxation grad 1-3, se vårdprogram [Akromioclavikularleden - AC-ledsluxation och AC-ledsartros](#)

Rörelsetrauma

Smärta uppstår akut i belastning/rörelse, t.ex. lyft av tyngre föremål eller kaströrelse.

Lokalisation av smärta/värk

- 1. Inne i axeln, rörlighet relativt god, måttlig smärta →**
Proximal bicepsskada, luxation/subluxation
- 2. Smärta laterala axeln (+ -) svårighet att lyfta armen, måttlig-svår smärta →**
Misstänkt rotatorokuffdistorsion – ruptur, se vårdprogram [Kuffruptur](#) i Viss

Icke traumatisk debut

Smygande debut

Dagar-veckor, oftast ingen uppenbar utlösande faktor.

Lokalisation av smärta/värk

- Smärta laterala axeln-överarmen → [Impingement](#)/tendinos/bursit
- Smärta/värk inne i axeln → [Axelartros](#), proximal bicepssena, [instabilitet](#)
- Smärta/värk ovansidan av axel/AC-leden → [AC-ledsartros](#)

DOKUMENTINFO www.viss.nu

FÖRFATTARE Simon Printz, överläkare, Ortopedkliniken, Södersjukhuset

GRANSKAT AV Kadir Kakili, distriktsläkare, Catio vårdcentral Gullmarsplan

PUBLICERAT 2015

Hastig debut

Uttalad smärta inom 24 timmar efter debut, ofta utlösande aktivitet i form upprepande rörelser eller långvarigt statiskt arbete.

Lokalisation av smärta/värk

- **Smärta/värk laterala axeln** → "Kalkaxel"/bursit
- **Smärta/värk inne i axeln** → Artrit (artrit uns, septisk artrit)